

VEEL GRAANTJES MAKEN EEN BROOD

Landschapspark Drongengoed
Regionaal Landschap Meetjesland de boer op
Weetjes uit de Meetjes

BESTE LEZERE,

De zomer is verre tende. Tefrente boern en de verbijje maûnn èdern oagst bin' gedaûn of zeun der nog mee beezug. 't Is toopn datte drwaogte nie tevee' schau' gemaûkt et. De bjeestn keunn nog we' een paûr weekn in de weije bleuvn staûn vwao dan ze weere nau' de sta' moentn vwao 't overwintrn. 't Regionaûl Lanschap Meetjesland werkt à vee' seizoen' mee verschè'nde boern, tis waog tijd da' ze ne kjee in de keekr gezet worn.

De boern werkn geirn mee ons twaope. Rondomrond èdr weijn en persjeeln zieje dikwiis tronkn' en ajtkantn, wèldr kuemme è'pne mee tamplantn en tonderouwd dervan. Aswao è'pn de boern mee bjeestjus geleek bienn, vlinders, fleuremeuzn ea. te bescherm'. Peizmao an ne Stjeeneu' die zeun jonk ipkweekt innu tronke ne zwaûluw da zeune nest maûkt innu sta'.

Der meugn' een paor boern' waûr damme mee twaope werkn èdre zeg doen in onze gazette.

Me zoeme geirn ne kjee de vruhtn' van onze werkinge twaone wat damme al allemaûle gedaûn en. Daûmee wilm' èdr twaope kreegn' de 7stn van oktobere op onze bogaerndag om van ons haogstamfreut te proevn. 't Is in den bwaomgaard van de Drongengoedoeve in Èrsele. De vorige kjeern waes da iedre kjee der boenk op.

Ge zeu vrjee we'gekom', we gaome vrijè blije zeun damme èder daû zien.

Lees donze gazette maû mee vee plezier eut van begin toe tende.

Geert De Roo
Vwoorzittr van 't
Regionaûl Lanschap Meetjesland
Ge zeut a'vast bedankt!

Wablief?! Niet volledig thuis in het Maldegemse dialect?

De vertaling van dit voorwoord vind je op www.RLM.be onder 'Publicaties'.

IN DE KIJKER

ZONDAG
7
OKTOBER

PROGRAMMA:

Fietstocht langs verschillende boomgaarden in de buurt van de Drongengoedhoeve

Uitgebreide fruittentoonstelling: ontdek verschillende soorten en variëteiten

Tal van andere fruitige activiteiten

Locatie:
boomgaard van de Drongengoedhoeve,
Drongengoedweg 9, 9910 Knesselare

info@RLM.be - www.RLM.be

KOM NAAR BUITEN

**SPEEL MET JE TENEN...
EN LEER WILGENSCHERMEN VLECHTEN**

ZATERDAG
1
DECEMBER

Schermen van gevlochten wilgentakken vormen een prachtige afsluiting voor je tuin. Het principe is eenvoudig, maar een mooie uitvoering vraagt vakmanschap. Tijdens deze dag leer je de kneepjes van het vak, zodat je nadien zelf thuis aan de slag kunt.

Wanneer? zaterdag 1 december, van 9u30 tot 16u30

Locatie: Provinciaal Streekcentrum Huysmanhoeve, Bus 1, Eeklo

Kostprijs: 20€, incl. alle materialen, een warm drankje en je zelf gevlochten scherm (ca. 1m²) dat je mee naar huis kan nemen als geheugensteuntje voor de verschillende aangeleerde technieken.

Organisatie: RLM i.s.m. Plattelandscentrum Meetjesland vzw

Inschrijven: www.RLM.be

Het aantal deelnemers is beperkt, dus schrijf snel in!

De hitte van de voorbije zomer deed iedereen puffen en blazen. Ook het vee in de wei zocht de schaduwrijke plekje op.

Staan er bij jou langs de wei nog geen knobomen of kanten? RLM bekijkt graag samen met jou de mogelijkheden, geeft advies en betoelaagt de aanplant.

info@RLM.be

GEZOCHT: LANDBOUWERS DIE VAN HOUT GOUD WILLEN MAKEN

Wist je dat één ton droge houtsnippers op de huidige markt gemiddeld tot 85 euro opbrengt? Houtsnippers worden namelijk meer en meer gebruikt als alternatieve duurzame energiebron. Een Meetjeslandse houtkant (elzensingel) is om de 5 tot 7 jaar oogstbaar en brengt gemiddeld 100 - 130kg (natgewicht) houtsnippers per meter op (bron: DIPLA). Houtkanten van enkele meters kunnen dus een nieuwe inkomstenbron opleveren.

Heb je nog geen houtkanten of knobomen en heb jij interesse in de aanplant of herstel van een knobomenrij of houtkant? Dan kan RLM je daar zeker bij helpen!

Dankzij het LEADER-project Hout = Goud kunnen wij aanplantingen (plantgoed en aanplantingswerken) voor een groot deel subsidiëren!

Daarbij houden wij ons ook aan de voorwaarden van de Vlaamse Landmaatschappij opdat u bij hen achteraf een beheersovereenkomst kan afsluiten. Deze beheersovereenkomst zorgt ervoor dat het beheer van uw houtkant / knobomenrij vergoed wordt en dat u dus geen extra kosten hebt aan het onderhoud.

Daarnaast help je ons historische cultuurlandschap te herstellen en indien je beslist zelf een biomassaketel te plaatsen ben je niet of minder afhankelijk van de veranderende energieprijzen. Maak van hout goud!

sander.carael@RLM.be

ZATERDAG
22
SEPTEMBER

VERRASSENDE NATUUR IN JE BUURT: SPEURTOCHT BIJ VALAVOND IN HET SINT-ANNAPARK TE MALDEGEM

De natuur bruist 's nachts van het leven. Het Sint-Annapark in hartje Maldegem centrum is een ideale plek om op verkenning te gaan. Bij de laatste zonnestralen zoeken we samen met natuurgidsen naar paddenstoelen. Daarna speuren we verder naar vleermuizen, nachtvlinders en alles wat er te vinden is in het donker. We sluiten af met een warm drankje waarbij we met wat geluk door de telescoop ook sterren en planeten zien!

Afspraak: 19u aan het Sint-Annazwembad. Gratis, voor kleine en grote speurders. Meer info op www.RLM.be

WELKOM OP DE DAG VAN DE TRAGE WEG

ZATERDAG
20
OKTOBER

ZONDAG
21
OKTOBER

Tijdens de herfst vindt elk jaar de Dag van de Trage Weg plaats. Op 20 en 21 oktober trekken duizenden wandelaars, fietsers, ruiters, kinderen en buitenmensen de wegjes en paadjes op. Ook het Meetjesland telt heel wat authentieke landwegen en nieuwe tracés.

Pasar PLUS - Meetjesland in samenwerking met het Regionaal Landschap Meetjesland plant op zondag 21 oktober 2018, Dag van de Trage Weg, een wandeling in de omgeving van de Bevende Hazelaar. Deze begeleide wandeltocht van 9 à 10 km in hartje Meetjesland voert je langs trage wegen in Waarschoot en Lembeke. Onderweg wordt een paar keer halt gehouden en kom je meer te weten over het landschap aan de zuidkant van de Lembeekse Bossen. Daarbij wordt er ook speciaal aandacht besteed aan 'Pak je Tijd-plekje' van de vereniging.

Leden van Pasar wandelen gratis mee.
Niet-leden betalen een kleine bijdrage.

www.pasar.be / pasarplus.meetjesland@gmail.com
0494 79 40 79

DAG VAN DE
**TRAGE
WEG**
20 - 21 OKTOBER 2018

De gemeente Nevele en het Regionaal Landschap Meetjesland zijn gestart met het project Wegspotters, heel wat inwoners van Nevele hebben zich opgegeven om Wegspotter te zijn. Graag zetten we deze vrijwilligers in de kijker op de Dag van de Trage Weg.

www.RLM.be &
www.dagvandetrageweg.be

NIEUWS UIT HET LANDSCHAPSPARK DRONGENGOED

LANDBOUWERS MAAIEN HET GRAS LANGS HET VLEGVELD OP HET MILITAIR DOMEIN IN URSEL

Dirk en Linda Temmerman uit Ursel helpen al enkele jaren met het maaien van de graskanten langs het militair vliegveld in het Drongengoedbos. 'Wij doen het onderhoud kosteloos en doen alle bewerkingen (zoals het maaien en schudden) volledig zelf. We gebruiken het gemaaid gras als hooi op onze boerderij en het valt erg in de smaak bij onze schapen.'

Dit is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen landbouw en natuur. 'Er zijn natuurlijk zaken waar we rekening moeten mee houden, zo mogen er bepaalde bloemsoorten niet beschadigd worden. Doordat we dit al jaren doen, hebben we daar al heel wat inzicht in gekregen.'

GROENTEN EN FRUIT UIT HET DRONGENGOED

Koop jij je patatjes, eitjes, aardbeien, groenten... in de supermarkt, bij het winkeltje om de hoek, in de aardbeienautomaat of bij een lokale landbouwer? Met het landschapspark willen we jou graag even laten stilstaan bij al het lekkers dat in onze streek geteeld wordt en waar jij het kan kopen.

Ben je op zoek naar adressen waar je lokale producten kan kopen? Natuurpunt en Partners Meetjesland vzw en het plattelandscentrum Meetjesland bieden je heel wat praktische info en adressen aan. Kijk zeker eens op deze websites:

www.mmm-eetjesland.be
www.korteketenmeetjesland.be

mmm...eetjesland
HOEVE- EN STREEKPRODUCTEN

natuurpunt en partners
Meetjesland...

Korte Ketten
MEETJESLAND

LANDBOUWPAD

Het Landbouwpad is een bewegwijzerde fietstocht van ongeveer 40 km, langs de mooiste akkers en hoeves van het landschapspark Drongengoed. Bij elke landbouwer staat een bord waarop een specifiek landbouwthema belicht wordt. Geniet van de mooie streek en maak zeker eens een pitstop om heerlijks van de thuisverkoop-hoeves te proeven!

[Bekijk de route via www.drongengoed.be/landbouwpad](http://www.drongengoed.be/landbouwpad)

BEZOEKBOERDERIJEN VOOR SCHOLEN

Wil je weten wat je eet en waar het vandaan komt? Op www.oost-vlaanderen.be vind je een overzicht van heel wat actieve land- en tuinbouwbedrijven uit het netwerk 'Beleef de Boerderij' die in het landschapspark Drongengoed actief zijn.

Een van deze bezoekboerderijen is Ter Paddepoele, een duurzaam melkveebedrijf in Maldegem dat gerund wordt door Marc Huyghe en Lut D'Hondt. Lut is lid van de Raad van Bestuur van RLM en gaf ons graag een woordje uitleg over haar bedrijf.

'Bezoekboerderijen zijn actieve boerderijen die hun deuren openstellen voor bezoeken van scholen. Onze boerderij is een bezoekboerderij sinds 2009, maar het concept bestaat al langer. De scholen komen vaak bij ons terecht via de website www.pierlepein.be of omdat leerkrachten via collega's over ons hebben gehoord.

Ter Paddepoele is geen kinderboerderij maar een 'echte boerderij' waar de zintuigen van kinderen worden geprikkeld. Hier kunnen ze de dieren voelen en ruiken, melk proeven, dieren eten geven, lammetjes en kalfjes aaien...

We geven tijdens deze schooluitstappen graag een woordje uitleg dat aangepast is aan de leeftijd van de kinderen. In het weekend krijgen we soms families over de vloer die eens willen komen proeven van het leven op en rond de boerderij.'

terpaddepoele@hotmail.com
www.pierlepein.be

Handig om weten: klasbezoeken van scholen uit het basis-, secundair of hoger onderwijs aan een land- of tuinbouwbedrijf kunnen worden gesubsidieerd.

<https://oost-vlaanderen.be/leren/activiteiten-voorklassen/een-boerderij-of-serre-bezoeken.html>

Deze partners engageren zich om actief samen te werken aan een ambitieus landschapspark Drongengoed in beweging.

REGIONAAL LANDSCHAP MEETJESLAND DE BOER OP...

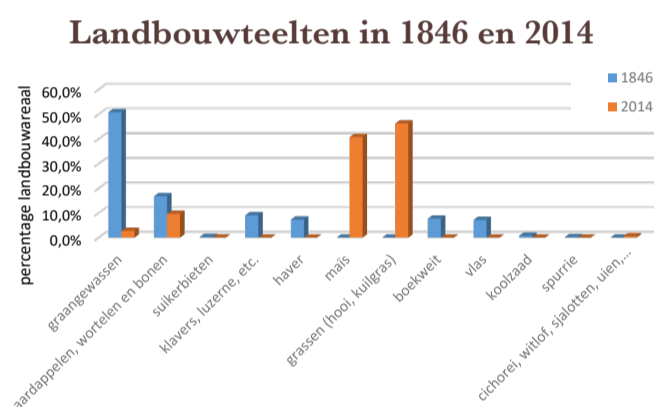
VAN AKKERBOUW NAAR VEETEELT 1846-2018

We nemen je in dit artikel graag mee naar het Meetjeslands landbouwverleden en hoe veranderingen in teelten het landschap hebben beïnvloed. De landbouwtelling van 1846 leert ons één en ander over het

landgebruik en het voedselpatroon van de bevolking in de Meetjeslandse zandstreek op het ogenblik dat landbouw zich op een scharnierpunt bevond.

LANDBOUWTEELTEN IN DE MEETJESLANDSE ZANDSTREEK IN 1846

Landbouwteelten in de Meetjeslandse zandstreek (gemiddelde waarden voor Lovendegem, Vinderhout, Knesselare, Maldegem, Adegem, Oostwinkel, Zomergem, Hansbeke, Landegem, Merendree, Nevele, Vosselare en Poesele) in 1846 (bron: Frans De Potter en Jan Broeckaert 1866-1868) en in 2014 (gemiddelde waarden voor Knesselare, Maldegem, Zomergem, Lovendegem en Nevele) (bron: mestbankcijfers VLM 2014). Belangrijk om op te merken is dat de graangewassen geteeld in 1846 voornamelijk dienden voor menselijke consumptie en in 2014 dit vooral voor dierlijke consumptie was bestemd.

VLAS

Vanaf het eind van de 17de eeuw, maar vooral in de 18de eeuw kende de vlasnijverheid in het Meetjesland een bloeiperiode. Het werd overal geteeld en was de grondstof voor het vervaardigen van lijnwaad of linnen. Op grote schaal werd er thuis gesponnen en geweven. In de 19de eeuw raakte de linnennijverheid echter in crisis. Er werd minder vlas verbouwd en de manuele linnennijverheid zou uiteindelijk helemaal verdwijnen. Toch bleef het Meetjesland tot de Tweede Wereldoorlog een regio met talrijke mechanische vlasrotterijen en -zingelarijen.

GRAAN

De roggeteelt had de belangrijkste plaats in het landbouwareaal. Rogge is een winterhard graangewas dat goed gedijt op arme en droge gronden. Het was daarom zeer geschikt voor de zandige bodems van het Meetjesland. Roggebrood was, samen met aardappelen, tot de Eerste Wereldoorlog een belangrijk, zo niet het belangrijkste, voedingsmiddel. Tarwe stelde hogere eisen aan de bodem. In de gemeenten met een eerder (zand)lemige ondergrond werd verhoudingsgewijs meer tarwe gezaaid. Roggebrood was, in vergelijking met tarwe- of masteleynbrood (masteluin), tot de helft goedkoper. In de jaren 1846 en 1847 ging een deel van de rogge- en tarweoogst verloren, dit was een van de oorzaken van de hongersnood die niet veel later zou uitbreken.

Pas rond de jaren 1930 verloor graan haar positie aan een groter wordend areaal grasland. Dit was het gevolg van een groeiende veestapel. Vandaag wordt het in België verbouwde graan bijna uitsluitend geteeld als veevoeder. In het Meetjesland is dit niet anders; intussen wordt hier ook niet langer rogge verbouwd.

Stro, als restproduct, kende verschillende toepassingen. In het algemeen waren de graanhalmen veel langer dan vandaag. Roggestro werd als materiaal gebruikt voor dakbedekking. Ook bijenkorven en zittingen van stoelen werden hiermee vervaardigd. Stro van tarwe werd in de stal gebruikt en dat van haver diende vooral voor het vullen van matrassen en het afdekken van ingekuilde producten.

BOEKWEIT

Door het arme karakter waren de gronden in het Meetjesland ook zeer geschikt voor het telen van boekweit. Dit gewas, dat soms – ten onrechte – tot de graangewassen wordt gerekend, werd zoals in grote delen van Europa ook in het Meetjesland verbouwd. Het is een zomergewas dat na de vorst werd gezaaid op diep geploegde akkers. Het eiwit- en koolhydratenrijke zaad werd tot meel gemalen. Hiermee werd een pap bereid. Als zomerbloeiend gewas was het een belangrijke leverancier van nectar en daarom – onrechtstreeks – ook van belang voor de bijenteelt.

De aardappelteelt, nieuwe technieken, het gebruik van (kunst)mest en de import van goedkoop graan (voornamelijk uit de VS, vanaf het eind van de 19de eeuw) deden boekweit als teelt volledig verdwijnen. Alleen tijdens de Tweede Wereldoorlog kende boekweit een kleine heropflakking. Enkele (molen-)toponiemen en straatnamen verwijzen tot vandaag naar deze ooit wijd verspreide teelt (bv. Boekweistraat, Knesselare).

AARDAPPELEN

Naast rogge vormden aardappelen in 1846 de tweede grootste teelt. De aardappel arriveerde reeds op het eind van de 17de eeuw in het Meetjesland. In de 18de eeuw werden aardappelen al intensief geteeld en op het eind van die eeuw behoorde de aardappel in de meeste huishoudens tot het standaarddieet. Door de toen nog onbekende schimmel *Phytophthora* mislukte in 1845 90% van de aardappeloogst, wat een belangrijke oorzaak was van de hongersnood die toen heerste. Relatief gezien kende de teelt zijn grootste verspreiding tegen het midden van de 19de eeuw. In België nam die gemiddeld 10% in van het akkerareaal; in het Meetjesland zelfs 12 tot 20%. Het areaal kende geen continue stijging maar er was een voortdurende stijging van de opbrengst per hectare. Door de aardappelteelt konden dubbel zoveel monden worden gevoed dan met graan op dezelfde oppervlakte.

ANDERE TEELTEN

Haver, klaver, (beet)wortels, spurrie... werden voornamelijk gekweekt als veevoeder. In dat verband moeten we verwijzen naar het belang van trekdieren en meer bepaald naar dat van het paard. Vóór de introductie van tractoren werd dit dier ingezet voor meerdere doeleinden. In de landbouw was het paard het voornaamste lastdier. Haver was bij uitstek het voedergras voor de paarden. Dit verklaart meteen het

vrij grote areaal haver. Haverstro werd gebruikt voor het vullen van matrassen en voor het afdekken van in te kuilen producten.

LANDBOUW ONDER DRUK

De landbouw had tijdens de eerste helft van de 18de eeuw makkelijk de groei van de bevolking kunnen volgen, maar kwam vanaf de tweede helft van de eeuw onder druk te staan. De spanning tussen de bevolkingstoename en het productievolume nam toe. Bovendien kwam een deel van de huishuizen, waar de plattelandsbevolking een bijkomend inkomen uit putte, onder druk te staan.

De gevolgen waren dramatisch: armoede, hongersnood, ziekten en een hoog sterftecijfer. Een groot deel van de bevolking werd afhankelijk van voedselbedeling. Bedelarij, landloperij en diefstal namen sterk toe.

De overheid moest ingrijpen. Ze gaf het bevel om extra gronden te ontginnen en de productie te verhogen. Goedkoop graan uit India, Oekraïne en de Verenigde Staten mocht vrij geïmporteerd worden en er kwamen initiatieven voor voedselbedeling in de dorpen en steden. Ook nieuwe producten als rijst en suiker werden voortaan ingevoerd.

De maatregelen wierpen hun vruchten af en tegen het eind van de 19de eeuw kon de bevolking opnieuw beter gevoed worden. De consument merkte de prijsdalingen maar de landbouwer werd geconfronteerd met nieuwe uitdagingen.

NU

In een periode van ca. 150 jaar met technologische en wetenschappelijke vooruitgang heeft de landbouw in de Meetjeslandse zandstreek sedert het midden van de 19de eeuw een enorme evolutie doorgemaakt. Omstreeks 1850 bewerkten de landbouwers kleine percelen, gebruikten ze eenvoudige technieken en teelden ze heel diverse gewassen. Veeveelt beperkte zich tot enkele dieren voor eigen gebruik. De boeren kenden vaak een hard en onzeker bestaan. Vandaag staat het Meetjesland bekend als een regio met intensieve veeveelt en is het volledige areaal akkerland ingenomen door veevoedergrassen. (Kuil)gras, korrel- en kuilmaïs, klaver, luzerne en granen... zijn de meest voorkomende teelten. Amper een tiende van de gronden brengt gewassen bedoeld voor menselijke consumptie voort.

Deze evolutie heeft niet alleen het uitzicht van het landschap beïnvloed, maar heeft ontegensprekelijk de diversiteit aan (bestuivende) insecten, akkerkruiden en bijhorende diersoorten bepaald.

Als Regionaal Landschap Meetjesland proberen we het landschap van weleer een beetje terug te brengen. Dit kan enkel met de hulp van de landbouwers. Hoe we dit doen, lees je op de volgende pagina.

LANDBOUWERS WERKEN MEE AAN HET LANDSCHAP

De voorbije jaren werkte Regionaal Landschap Meetjesland samen met enkele landbouwers. We laten enkele van hen zelf aan het woord over deze samenwerking.

ETIENNE CLAEYS

Etienne is nu met pensioen maar had vroeger een eigen melkveebedrijf. 'Hoewel ik met pensioen ben, werk ik wel nog steeds samen met het Regionaal Landschap Meetjesland en Eco² voor het project Hout=Goud. Van het hout van mijn houtkanten worden dus houtsnippers gemaakt. Daarnaast ben ik actief als vrijwilliger bij het beheer van de houtkanten van de gemeente Maldegem. Dit jaar nam ik deel aan een demonstratie rond houtige biomassa en was ik 10 dagen in de weer als vrijwilliger.' Dit is een leuke manier om in de wintermaanden samen te werken met collega-landbouwers. Altijd een goede sfeer!

MARC GOVAERT

'Hoeve Engelendael is mijn levenswerk, een akkerbouwbedrijf in Sint-Laureins waar ook zoete kersen worden gekweekt. In de hoeve worden regelmatig bijeenkomsten gehouden, zo vond hier in mei de Algemene Vergadering van Regionaal Landschap Meetjesland plaats. De hoeve is trouwens ook de startplaats voor een privaat wandelpad langs de Boerekreek. Ik geef bezoekers graag een woordje uitleg vooraleer ze aan de wandeling beginnen, zo letten ze tijdens de wandeling meer op bepaalde details in het prachtige landschap die hen anders misschien zouden ontgaan. In het verleden heb ik vooral meegewerkt aan projecten rond natuurbeleving. Zo liet ik met steun van VLM verschillende akkerranden inzaaien met bloemen, die een goede biotoop vormen voor akkervogels. Daarnaast zijn heel wat van mijn hagen en solitaire bomen geplant met streekeigen plantgoed van het Regionaal Landschap Meetjesland.'

www.engelendael.be

ELS DE PAUW EN LUC VAN OOTEGHEM

'Wij baten de Vliethoeve uit. Dit is een melkvee- en akkerbouwbedrijf met een hoebeterras waar je van heel wat streekproducten kan genieten. In de zomer van 2010 zijn we gestart met ons hoebeterras midden in de Assenedse polders. We startten met een partytent op ons eigen terras. We boden pannenkoeken en wafels aan van eigen verse melk en ijs van de Bushoeve in Eeklo. Ook de streekbieren van brouwerij Van Steenberghe uit Ertvelde en huisbrouwerij Den Tseut uit Oosteeklo waren van de partij. Op vraag van onze klanten werd in het voorjaar 2011 gestart met de bouw van een zaal voor 40 personen. Sindsdien zijn we 's winters open in het weekend om mensen na een stevige wandeling door het krekengebied te voorzien van spijs en drank. In 2017 zette het hoebeterras De Vliethoeve in op een grote uitbreiding met een veranda van 40 personen met zicht op de polders, nieuwe terrassen met speeltuin en kinderboerderij. Klaar voor de toekomst.

Er zijn plannen om in de toekomst een educatief aanbod uit te werken. Hiervoor zullen we dit najaar ook overleggen met het Regionaal Landschap Meetjesland.'

Er was al eerder een samenwerking tussen de Vliethoeve en het Regionaal Landschap Meetjesland. 'Een zevental jaar geleden werden hier 6 veedrinkpoelen aangelegd. Deze zijn tot op heden nog allemaal in gebruik. Ik heb via RLM ook enkele zwaluwnestjes en een nestkast voor kerkuilen kunnen plaatsen.'

www.rechtvanbijdeboer.be/de-vliethoeve

STEVEN VAN HYFTE

'Ik run een akkerbouwbedrijf in Bentille (Sint-Laureins). Ik kweek gewassen als wintertarwe, graszaad, vlas, suikerbieten en aardappelen. Onlangs liet ik een nieuwe houtkant aanplanten langs een van mijn velden, met het oog op toekomstig hakhoutbeheer. Met het project Hout=Goud is dit ook financieel interessant. Ik kreeg bij het Regionaal Landschap Meetjesland advies over welke soorten ik het best zou aanplanten, de keuze viel op zwarte els.

Ik probeer regelmatig mee te denken over hoe ik het Meetjeslandse landschap en haar fauna kan helpen. Zo liet ik ook al bloemenranden aanplanten via de provincie.'

Heb je net als Steven interesse om een houtkant aan te planten? Neem dan contact op met Regionaal Landschap Meetjesland.

CINDY DECLERCO

'De Aveschootshoeve in Lembeke startten we op de terreinen van mijn ouderlijk huis, nadat we in Oosteeklo een groentekwekerij uit de grond stampten. Het is een biologisch (klein)fruitbedrijf, aangevuld met groententeelt.

Op de Aveschootshoeve kweken we fruit dat wordt verdeeld naar supermarkten. Mensen kunnen er ook op afspraak langskomen om zelf groenten en fruit te plukken. De hoogstamboomgaard werd enkele jaren geleden aangelegd met de hulp van het Regionaal Landschap Meetjesland. Er werd gekozen voor streekeigen oude fruitvariëteiten van appels, peren en kersen.'

www.aveschootshoeve.be
info@aveschootshoeve.be

WEETJES UIT DE MEETJES

PIK EEN GRAANTJE MEE VAN ONZE WERKING

Onze medewerkers helpen je graag met nieuwe aanplantingen, het aanleggen van poelen of zelfs het zoeken van het juiste nestkastje... Heb je interesse of vragen?

Contacteer ons gerust!

www.RLM.be info@RLM.be
050 70 00 42

WWW.GOEDGEPLUKT.BE

Het fruit dat we uit de supermarkt kennen is vaak afkomstig van laagstamplantages, maar ook hoogstamboomgaarden leveren kilo's en lekker en bruikbaar fruit. Dit fruit blijft echter te vaak aan de bomen hangen. Zonde natuurlijk!

Nochtans zijn mensen vaak op zoek naar onbespoten fruit om tot sap te persen, om te verwerken in gebak of andere gerechten of om zo op te eten. Op ons kantoor kan je trouwens een handig receptenboekje met toepassingen van heel wat fruitsoorten ver-

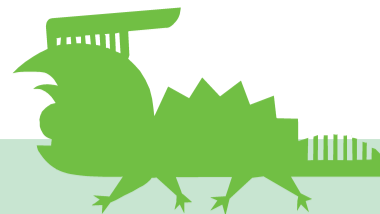
krijgen. Om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen stelden de Regionale Landschappen de website Goedgeplukt.be samen. Deze website is ondertussen voor gans Vlaanderen raadpleegbaar.

Nieuwe lessenreeks hoogstamfruitteelt 2019 van de Nationale Boomgaardenstichting vzw

www.RLM.be en www.boomgaardenstichting.be

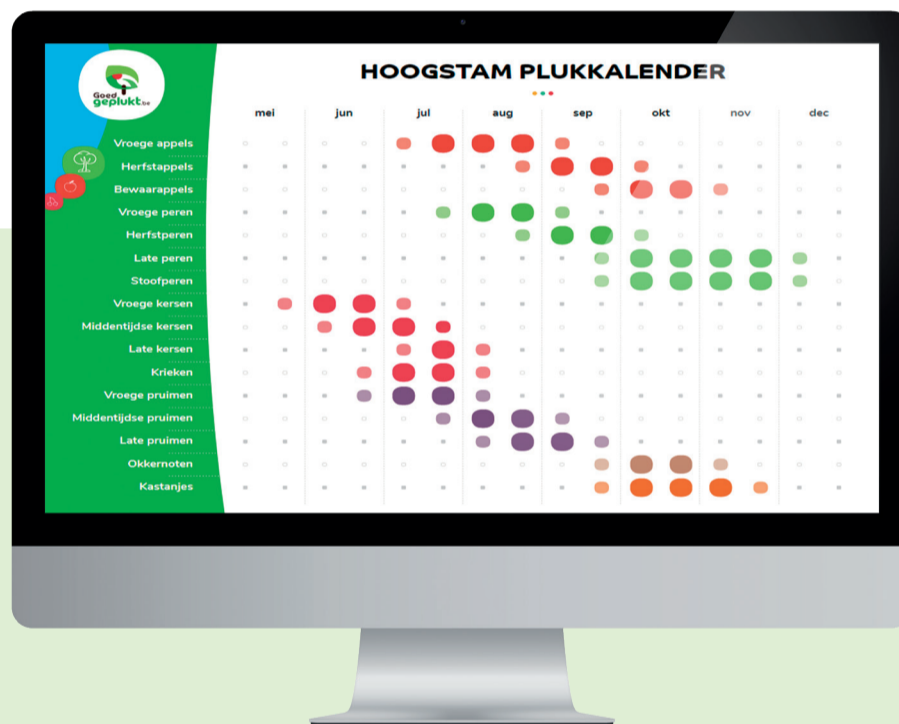
LIFE ANIMATED

Wist je dat we in het Meetjesland met het Meetjeslands Krekengebied en de bossen en heide van Zandig Vlaanderen-Oost twee Natura 2000-gebieden tellen? Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden dat de biodiversiteit wil behouden en herstellen. Met LIFE ANIMATED wil het Regionaal Landschap Meetjesland via korte animatiefilmpjes het brede publiek laten kennismaken met de typische natuur en diersoorten van de Natura 2000-gebieden in het Meetjesland. We zetten daarbij enkele soorten die een bijzondere bescherming genieten in de kijker: de bruine kiekendief en de zeggenkorfslak voor het krekengebied, en de kamsalamander en vleermuizen voor het bos- en heidegebied. Voor het krekengebied laten we ook de paling aan bod komen, omdat deze gekend en geliefd is in de streek.

Hou dus onze website in de gaten en bekijk binnenkort ons eerste filmpje. Welke verhalen we uit de streek nog aan bod laten komen, bepalen jullie. Volg ons op Facebook en via onze website om te zien hoe jij mee creatief aan de slag kan gaan.

www.RLM.be en [regionaallandschap.meetjesland](https://www.facebook.com/regionaallandschap.meetjesland)

IK HEB FRUIT

Heel wat mensen met een boomgaard hebben jaarlijkse een overschot aan hoogstamfruit. Je kan hier andere mensen een plezier mee doen, maar je weet misschien niet hoe je geïnteresseerden voor jouw fruit kan bereiken. Op de website www.Goedgeplukt.be kan je je aanmelden en laten weten welk fruit je in de aanbieding hebt. Dat mogen kersen, appels, pruimen, noten of peren zijn. Dat hoeft niet gratis, dat bepaal je volledig zelf. Bovendien kan je ervoor kiezen om zelf het fruit te plukken of anderen de handen uit de mouwen te laten steken.

IK ZOEK FRUIT

Ben je op zoek naar hoogstamfruit uit het Meetjesland om te eten of om te verwerken tot confituur of gelei? Zoek je appels om te laten persen door de sapmobiël? Of zoek je specifieke variëteiten om wijn of cider van te maken? Plaats een zoekertje op www.Goedgeplukt.be en neem in het oogstseizoen regelmatig een kijkje op deze site. De website biedt de mogelijkheid om fruit te zoeken uit je eigen streek. Fruit voor alle mogelijke toepassingen, plukvers vanuit een Meetjeslandse hoogstamboomgaard, gezond en uit eigen streek.

Heeft het Regionaal Landschap Meetjesland bij jou ooit hoogstamfruitbomen geplant, maar lukt het niet om al het fruit te plukken? Plaats dan je aanbod op www.Goedgeplukt.be.

PAUL DEPREDOMME EN BEA DESERRANO: HOEDERS DER ZWALUWEN

Paul en Bea uit Aalter maken al jaren boeren- en huiszwaluwnestjes.

‘Het begon allemaal toen een koppeltje huiszwaluwen zich bij hen thuis onder de dakgoot vestigde’, weet Bea nog. ‘Doordat de grond hier zeer zandig is, verbrokkelde het nest en hadden de beestjes het moeilijk’.

Paul besloot daarop een handje toe te steken zodat de beestjes hun jongen veilig zouden kunnen grootbrengen. Na wat studie- en opzoekwerk kwam hij tot de conclusie dat de kunstnesten die toen op de markt beschikbaar waren niet geschikt waren voor zwaluwen.

Wat men zelf doet, doet men meestal beter... en dus begon hij aan zijn experiment om zelf nestjes te ontwikkelen.

Na veel vallen en opstaan hadden ze een kunstnest ontwikkeld van hoogstaande kwaliteit, ééntje die zo natuurgetrouw mogelijk is. De nesten bleken zeer geliefd bij de zwaluwen: het eerste jaar al werd zijn kunstnestje direct in gebruik genomen. Het tweede jaar plaatste hij vijf nieuwe kunstnesten en ook deze werden snel bewoond. Zoveel jaren later hangen er 29 nesten bij Paul en Bea aan de gevel, waarvan het merendeel elk jaar bewoond is.

Het succes van deze kunstnesten verspreidde zich als een lopend vuurtje en al snel kwamen burens en kennissen bij Paul en Bea om raad of nieuwtjes vragen omtrent de zwaluwen. Het succes was zo groot dat natuurorganisaties en openbare besturen uit heel Oost-Vlaanderen en zelfs Antwerpen hen contacteerden om nesten aan te schaffen, of om te vragen een voordracht of demonstratie te brengen.

Jarenlang zetten ze zich in voor de zwaluwen in Vlaanderen. Ze produceerden honderden nesten en gaven zo vele zwaluwgezinnetsjes een veilige thuis. ‘Op een goede dag kon ik een 45-tal nesten maken, maar dat was geen simpel werk’ vertelt Paul. Het mengsel dat hij gebruikt wordt zeer snel hard en het werk vereist een zekere handigheid.

Misschien zijn de zwaluwen die bij u thuis door het luchtruim scheren ooit opgegroeid in een kunstnest van Paul en Bea.

Ze zijn trots op hun recept en vakmanschap, maar het is voor hen tijd om er mee op te houden. Paul is echter wel nog bereid om aan iedereen die het wil de knepen van het vak te leren.

Wij willen dan ook Paul en Bea, in naam van alle natuurliefhebbers en zwaluwen, hartelijk bedanken voor hun bijzondere inzet en toewijding!

info@RLM.be

Op zoek naar een kunstnest voor zwaluwen, nestkast voor steenuil of bijenhotel? Bekijk ons aanbod op www.RLM.be

GEZOCHT: KNUTSELAARS MET EEN HART VOOR NATUUR!

Knutsel je graag en zie je het eventueel zitten om (op kleine schaal) boeren- en huiszwaluwnestjes te maken? RLM voorziet een korte opleiding, materiaal... en vergoedt je voor alle gemaakte kosten.

Een leuke bezigheid en je bewijst er de zwaluwen een grote dienst mee! Interesse?

patrick.dedeyne@RLM.be

BEDANKT ELI

Ons team nam op de eerste schooldag afscheid van Eli Vandecasteele, gedurende 7 jaar actief als medewerker Natuur en Landschap. We wensen haar het beste toe in haar nieuwe job en bedanken haar voor de jarenlange enthousiaste inzet voor het Regionaal Landschap Meetjesland.

NIEUWE MEDEWERKER BEHEER EN LANDSCHAP RLM

‘Ik ben Elien Desnerck en ben 30 jaar oud. Van kinds af aan ben ik gefascineerd door alles wat met de natuur te maken heeft. Respect voor alles wat leeft, groeit en bloeit, is mij met de paplepel ingegeven. Het was dan ook evident dat ik verder studeerde in die branche. Naast groenmanager en landschapontwikkelaar ben ik master of science in de milieuwetenschappen.

Levenslang leren is voor mij evident daarom heb ik in 2016-2017, naast mijn werkzaamheden bij het Agentschap Natuur en Bos, een opleiding gevolgd tot Master of Biology Partim primatology. Momenteel volg ik nog een aantal opleidingen.

Ik hou ervan om mijn liefde voor de natuur door te geven aan anderen, vooral kinderen. In mijn vrije tijd organiseer ik dan ook milieu-educatieve activiteiten.

Vanaf 24 september vervoeg ik het team van Regionaal Landschap Meetjesland als medewerker Beheer en Landschap, waar ik zal instaan voor de coördinatie en opmaak van natuurbeheerplannen en het begeleiden van participatieprojecten.’

NIEUWE BEDRIJFSPLANNER BIJ DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)

Bregt Desmet is bedrijfsplanner bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en vervangt tijdelijk Julie Verstraete. We willen haar dan ook bedanken voor de samenwerking. De bedrijfsplanner van de VLM is een belangrijke partner voor het Regionaal Landschap; hij staat in voor de opmaak van beheerovereenkomsten met landbouwers. Op die manier kunnen bijvoorbeeld aanplantingen, verwezenlijkt door RLM, beheerd worden en ontvangt de landbouwer hiervoor een vergoeding.

www.VLM.be

UITLEENMATERIAAL VOOR LEERKRACHTEN EN GIDSEN

Op zoek naar een extra troef voor je wandeling of les? Bij de milieudienst Maldegem en de uitleendienst van Lovendegem kan je kosteloos educatief materiaal lenen. In Maldegem ligt de nadruk op afzonderlijk uitleenbare materialen zoals loeppotjes, schepnetten, zoekkaarten en nog veel meer. Nieuw is er nu ook materiaal voor speciale doelgroepen zoals kleuters en mensen met een beperking: handpoppen, praatknoppen, pluche dieren mét bijhorend geluid... In Lovendegem ligt meer de nadruk op themakoffers (inclusief handleiding): waterkoffer, spelen tot je groen ziet, bodemdiertjes... Kom gerust een kijkje nemen of bekijk de materiaallijsten op internet!

info@RLM.be

KALENDER

SEPTEMBER – APRIL

ZATERDAG 22 SEPTEMBER

VERRASSENDE NATUUR IN JE BUURT

Speurtocht bij valavond in het Sint-Annepark te Maldegem. Zie pagina 2.

www.RLM.be

ZONDAG 30 SEPTEMBER

SPINNENSAFARI

Voordracht en wandeling met als thema 'spinnen'. Griezels op 8 poten voor de één, fascinerende en nuttige diertjes voor de ander, ... spinnen laten niemand onberoerd! Op deze safari maken we kennis met de wondere wereld van de spinnen.

www.hetleen.be

WOENSDAG 3 OKTOBER

19.45 uur

LEZING STAATS-SPAANSE LINIES

Jan JB Kuipers verzorgt een lezing over 'De Staats-Spaanse Linies: Monumenten van conflict en cultuur', gebaseerd op zijn gelijknamig boek. Zowel de militaire als de algemene geschiedenis rondom de linies komen aan bod, alsook bouwkundige aspecten en de 'doorwerking' van de linies tot vandaag de dag, bijvoorbeeld in volksverhalen, anekdotes en de evolutie tot cultuurmonumenten.

Organisatie: Landschappen Sint-Laureins vzw
www.RLM.be

14 TOT 21 OKTOBER

WEEK VAN HET BOS

www.weekvanhetbos.be &
www.drongengoeid.be/weekvanhetbos

ZONDAG 7 OKTOBER

BOGAARDENDAG

Zie pagina 1.

www.RLM.be

ZONDAG 20 en 21 OKTOBER

DAG VAN DE TRAGE WEG

Zie pagina 2.

www.RLM.be

ZONDAG 28 OKTOBER

HEKSENKRINGEN, HOEDEN EN STELEN

Boswandeling met als thema 'zwammen'.

Na een fikse herfstbui komen er plots overal vreemde organismen uit de grond. Deelnemen is gratis, maar inschrijven is verplicht. Voorzie aangepaste kledij en schoeisel.

www.hetleen.be

ZONDAG 25 NOVEMBER

AANPLANTEN, DUNNEN, VELLE

Boswandeling met als thema 'bosbeheer'.

Op deze wandeling bekijken we de nieuw aangekochte stukken bos en kom je te weten hoe die beheerd zullen worden. Deelnemen is gratis, maar inschrijven is verplicht. Voorzie aangepaste kledij en stevig schoeisel.

www.hetleen.be

ZATERDAG 1 DECEMBER

SPEEL MET JE TENEN... EN LEER WILGEN-SCHERMEN VLECHTEN

Zie pagina 2.

www.RLM.be

ZONDAG 23 DECEMBER

HET ARBORETUM IN WINTERSLAAP

Uitbundige bloei en veel groen kan je in de winter in een arboretum niet verwachten. Maar toch zijn de bomen en struiken allesbehalve dood. In de knoppen sluimert het leven verder en hier en daar ontdekken we dappere winterbloeiërs. Trek je warme jas aan en ontdek het arboretum in de winter. Deelnemen is gratis, maar inschrijven is verplicht. Voorzie aangepaste kledij en schoeisel.

www.hetleen.be

DE MEETJESLANDSE NATUUR IN!

Natuuractiviteiten voor Meetjeslandse jongeren tussen 7 en 26 jaar

De Meetjeslandse jeugd krijgt vanaf nu een maandelijkse portie natuur. Vrijwilligers van Natuurpunt en Partners Meetjesland en de Jeugdbond voor Natuur en Milieu steken originele, avontuurlijke en leerrijke activiteiten in elkaar. Op de meeste activiteiten zijn volwassenen 'niet welkom'. Kortom: dit is helemaal voor de jeugd! Meer informatie en inschrijven via www.NPMeetjesland.be/kiemwerking.

Foto: Ludo Goossens

ZATERDAG 1 SEPTEMBER

14-16 UUR

WAT LEEFT IN HET WATER VAN HET LEEN? (7-26 JAAR)

Welke beestjes leven in de vijvers van Het Leen? We gaan het zelf ontdekken. Met schepnetten en zoekkaarten leggen we ons op het ponton aan de vijver vlakbij het bosinofocentrum. Benieuwd wat we allemaal boven halen... We zorgen voor een microscoop zodat je het kleinste beestje megagroot kan zien.

ZATERDAG 20 OKTOBER

14-17 UUR

GEOCACHING IN DE LEMBEEKSE BOSSEN (12-26 JAAR)

We staken een supercoole en leerrijke natuur-geocache in elkaar. Samen gaan we op zoek naar verborgen schatten in de bossen. Zoek je mee? Deze activiteit kadert in de Week van het Bos.

ZATERDAG 17 NOVEMBER

16-21.15 UUR

WIE IS DIE UIL? PLUIZEN EN NACHTWANDELING IN HET BELLEBARGIEBOS WAARSCHOOT (12-26 JAAR)

Hoe ziet een uilenbraakbal er uit en wat zit er in? We pluizen het vanavond letterlijk uit. Als we uitgeplozen zijn, gaan we op stap in het bos met een echte uilenkenner. Hopelijk ben jij niet bang in het donker!

ZATERDAG 8 DECEMBER

14.30-17 UUR

VETBOLLETJES MAKEN VOOR JE TUINVOGELS, EEKLO (7-12 JAAR)

Het wordt winter, onze vogels krijgen het moeilijker als de bessen en zaden op zijn. We gaan hen een beetje helpen. Maak je eigen vetbolletjes en geniet in je tuin van de vogels die komen smullen. Inschrijven is noodzakelijk vóór 16 november, maximum 15 deelnemers.

ZONDAG 24 FEBRUARI

14-17 UUR

DEMONSTRATIE SNOEIEN VAN HOOGSTAMBOOMGAARDEN

Versillende inwoners van het Meetjesland, openbare besturen en scholen plantten de afgelopen jaren een hoogstamboomgaard in samenwerking met Regionaal Landschap Meetjesland. Deze boomgaarden vragen een goed beheer.

Locatie: Maldegem

Kostprijs: 5 euro/persoon

www.RLM.be

GEEF MEER KLEUR AAN JE TUIN MET (BIOLOGISCHE) BLOEMBOLLEN

Bloembollen zijn de eerste die onze tuinen kleur geven in het voorjaar, maar je plant ze al tussen oktober en half december. Bloembollen zijn verrassend als kleuraccent in een grasveld. Onder bomen kan ook: die vroege bloeiërs komen immers open voordat de bomen hun bladeren krijgen en geraken zo aan voldoende licht.

Natuurpunt en Partners Meetjesland verkoopt biologische bloembollen. Bij het telen van deze 'biobollen' worden geen chemicaliën gebruikt en de bodem wordt met respect behandeld.

Het assortiment bestaat uit 20 soorten bollen van bekende en minder bekende soorten. Er worden ook 4 samengestelde pakketten aangeboden.

Bestel tot 7 oktober op www.NPMeetjesland.be/bloembollen.

Afhalen kan vanaf zaterdag 27 oktober op verschillende plaatsen in het Meetjesland.

PRIJSVRAAG

We blijven ook voor onze prijsvraag bij het thema landbouw. Weet jij waarvoor dit landbouwwerktuig wordt gebruikt? Stuur ons het juiste antwoord voor 8 oktober www.RLM.be. Uit de correcte antwoorden loten we iemand die een Meetjeslandse hesp wint!

Het juiste antwoord op de prijsvraag in de vorige landschapskrant was: Frederik, Joachim en Sander. Nestor Verstraete gaf het juiste antwoord en werd als winnaar geloot.

De spreuken over landbouwers in deze blauwe tegeltjes komen uit het boek 'Dialectwoordenboek zuidwest-meetjesland en omstreken' Auteurs: Tineke De Pauw en Erik Wille. ISBN: 978909027219

COLOFON

Regionaal Landschap Meetjesland vzw is een organisatie die samenwerkt met en ondersteund wordt door Europa, de Vlaamse Overheid, de Provincie Oost-Vlaanderen, de gemeenten Assenede, Eeklo, Kaprijke, Knesselare, Maldegem, Nevele, Sint-Laureins, Lovendegem, Waarschoot en Zomergem, de Polderbesturen en verenigingen actief rond natuur en landschap, recreatie en toerisme, landbouw en jacht. RLM werkt aan een draagvlak voor natuur en landschap in het Meetjesland. Door het verstrekken van informatie, het sensibiliseren en het realiseren van kleine projecten, leren we de inwoners waardering te hebben voor hun streek. Onze voornaamste pijlers zijn: focus op soorten, werken aan landschap, hoogstamboomgaarden en natuur- en landschapsbeleving.

De landschapskrant wordt gratis verspreid op 56.000 exemplaren en is een uitgave van Regionaal Landschap Meetjesland vzw, Marktstraat 10, 9990 Maldegem

www.RLM.be www.facebook.com/regionaallandschap.meetjesland info@RLM.be 050 70 00 42 / Verantwoordelijke uitgever: Geert De Roo

Vormgeving: Steven De Dapper - de Zetterij vof (Eeklo): www.deZetterij.be / Druk: Drukkerij De Maertelaere bvba (Aalter): www.drukdemaertelaere.be

Werken aan dit nummer mee: Katrien Geurts, Sander Carael, Adelheid De Deyne, Patrick De Deyne, Ralph Maréchal, Frederik Van Beveren, Eil Vandecasteele, Wouter Deventer, Suus Van Laere en Viola van Rossum.

Alle foto's zijn eigendom van RLM, tenzij anders vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

